

[Niels Westerby.]

Dertil kommer, at befolkningen også skal inddrages i det. Folk skal overveje, om de vil klage, de skal give oplysninger om en række forhold. Det vil gælde såvel ejere som lejere, og også dér vil der blive tale om et samfundsmæssigt spill.

Man må altså konkludere, at der vil medgå megen tid, der vil blive beslaglagt mange værdifulde kræfter, og der vil opstå betydelige samfundsmæssige tab ved disse vurderinger.

Nu kunne det naturligvis forsvares at gennemføre dette vurderingsprincip, hvis man opnåede noget særdeles nyttigt derved, og hvis man ikke havde andre veje at gå. Men det har man jo. Jeg forstår de ordførere, der i dag har nævnt, at 1939-lejen med de tillæg, der er kommet senere, er et alt for kompliceret udgangspunkt og et alt for vanskeligt grundlag at beregne på. Men der er jo ingen, der siger, at man ved en normalisering af huslejemarkedet absolut skulle tage sit udgangspunkt i 1939-lejen. Man kunne f. eks. lige så godt tage sit udgangspunkt i den leje, som folk betaler i dag. Dér skal ikke foretages beregninger, dér har man et klart tal at holde sig til og et klart udgangspunkt for en normalisering af leje- og boligmarkedet.

Liberalt centrum har derfor foreslået, at man netop skulle tage sit udgangspunkt i den faktiske leje, folk betaler i dag, og at man over en årrække skulle tage en procentuel forhøjelse. Vi har foreslået, at man fordelt over 5 år skulle forhøje lejen med 60 pct.; en del heraf skulle komme ejeren til gode, og en del skulle være til en byggestøtteafgift. Det føles — og man kan vel ikke sige med urette — af mange lejere sådan, at når de nu skal til at betale en højere leje for deres bolig, så ville de gerne kunne se, at der var mening og perspektiv i det.

Jeg tror, man kunne få mange lejere til at forstå denne tanke, hvis de følte, de havde en vis sikkerhed for, at den højere leje bl. a. blev brugt til at finansiere nybyggeriet. Nu ved jeg, det er tanken, at man ved et senere forslag om ændringer i lejeloven vil foreslå, at ca. 50 pct. af forhøjelsen skal indgå i en fond, og at en del — men også kun en del — af denne fonds midler skal bruges til at købe obligationer fra tredjeprioritetsinstitutter; men i forhold til det problem, det er at

nedbringe renteniveauet væsentligt for ad den vej at nedbringe lejen i nybyggeriet, vil de midler, der af denne fond kan bruges til at købe tredjeprioritetsinstitutobligationer, være så forsvindende, at de næsten vil forslå som en vis herre et vist sted.

Jeg vil gerne understrege, at hvis man brugte forhøjelsen af lejen til en byggestøtteafgift, som kom nybyggeriet til gode, og gjorde det sådan, at lejerne direkte kunne føle, at det ubehag, de kom ud for ved at betale en højere leje, kom deres børn til gode eller kom dem i samfundet til gode, som ikke havde et ordentligt sted at bo til en pris, som de var i stand til at betale med en almindelig indkomst, at så ville lejerne acceptere forhøjelsen.

Liberalt centrum mener, at man burde være gået den vej, at man med den faktiske leje som udgangspunkt foretog en række procentuelle forhøjelser over 5 år og lod den væsentligste del af disse procentuelle forhøjelser gå til en byggestøtteafgift, der skulle være med til at finansiere nybyggeriet.

Man siger, at vurderingen skal foretages på den måde, at man nogenlunde beregner markedsværdien for en lejlighed med et renteniveau på ca. 6½ pct., men når der samtidig i lovforslaget anføres, jeg tror, der blev sagt næsten 40 kriterier, som der skal tages hensyn til, så er det hverken fugl eller fisk. Enten må man lade være med at tage hensyn til kriterierne, så der kan blive tale om en slags markedsværdi, eller også må man tage hensyn til kriterierne, og så har resultatet ikke ret meget med markedsværdien at gøre.

Lovforslaget er i virkeligheden fortvivlende rodet, og det må blive rodet, når der skal foretages en vurdering. Man har indtryk af, at lovforslaget og det forlig, der ligger til grund for det, blev til i en situation, hvor partierne nærede en vis frygt for over for vælgerne at sige, hvad der var det fornødne.

Jeg vil gerne have lov til at konkludere: vurderingerne er bekostelige og vanskelige, de kunne have været undgået, idet man kunne have taget den faktiske leje som udgangspunkt. Det er forkert, at ikke en større del af de lejeforhøjelser, folk kommer ud for, bliver brugt til en finansiering af nybyggeriet, til at købe obligationer for.

Jeg må ærlig talt sige, som jeg indledte, at jeg synes, at det forlig, der blev indgået